

LAUDÁCIÓ

Dr. Vékás Lajos méltatása

a JUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM Díj
átadása alkalmából

A Justitia Regnorum Fundamentum díj, kiírása szerint, olyan személynek adományozható, aki az alapvető jogok terén magas színvonalú, példaértékű eredményt ért el vagy jelentősen hozzájárult ilyen eredmény eléréséhez. Az alapvető jogok védelme ugyanakkor nem valamiféle hermetikusan elzárt szabályrendszer keretében történik, eredményesen csak a jogrendszer egészének megfelelő működése mellett, demokratikus, az egyén autonómiájára és méltóságára érzékeny jogi környezetben valósulhat meg. Dr. Vékás Lajos kitüntetésével az alapvető jogok biztosa azt ismeri el, hogy a szakjogágak művelése során kifejtett, joggal kiemelkedőnek nevezhető pályafutás egyben alapvető jogaink tényleges érvényesülését is szolgálja, elősegíti az Alaptörvényben is elismert alkotmányos értékek és államcélok megvalósulását.

Vékás Lajos professzor urat a magyar jogtudomány akár csak felületes ismerőji számára is szinte felesleges bemutatni. Közismert, hogy Vékás Lajos a magánjog, különösen a polgári jog, a nemzetközi magánjog és a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok jogának Európa-szerte elismert kutatója, egyben a polgári jog területén kiemelkedő oktatói pályára tekinthet vissza és – remélhetőleg még minél hosszabb ideig – előre.

Gazdag pályafutásából a jelen kitüntetés indokoltsága szempontjából kiemelhető Professzor Úrnak az új Polgári Törvénykönyv előkészítésében játszott, sokak által ismert, de talán még mindig nem kellően elismert szerepe. A Kodifikációs Főbizottság elnökeként hosszabb időn keresztül szakmai vezetője, irányítója és felelőse volt a törvénymű előkészítésének, meghatározó szerepe volt az új Polgári Törvénykönyv elméleti megalapozásában és koncepciójának kidolgozásában. Noha ő maga néha kritikával szemléli azokat a változtatásokat, amelyek a tudományos és szakmai elképzelésekhez képest hol lobbierdekek mentén, hol politikai megfontolások alapján, hol pedig az államigazgatási egyeztetések során jelentkező kényszerűségek kapcsán épültek be a szövegbe, a Törvénykönyv egészét tekintve mégis teljes joggal lehet erre a munkára büszke.

Ismeretes, hogy Bismarck a törvényeket a kolbászokhoz hasonlította, és óvott attól, hogy elkészültük folyamatáról behatóan érdeklődjünk. Ezért a Polgári Törvénykönyv kapcsán csupán annyit érdemes talán rögzíteni, hogy Vékás Lajos kétségtelenül azon személyek egyike, akiknek köszönhetően ebben a kolbászban igen sok a színhús. A Polgári Törvénykönyv demokratikus jogfejlődésünk egyik jelentős állomása, amely – visszatérve a méltatás elején elmondottakhoz – az alapvető jogok érvényesülése szempontjából is kiemelkedően fontos jogintézmények védelmét és fejlesztését is szolgálja. Következésképpen a szabad önrendelkezés, a szabad magántulajdon és szabad vállalkozás értékeire és eszményeire épülő, azokat kibontó és részletszabályokban is érvényesítő törvényről van szó. A személyiségi jogok védelme tekintetében a Polgári Törvénykönyvben magas színvonalon egészíti ki az

emberi méltóság és az abból levezethető jogok széles körének alkotmányos védelmét és teszi ezen jogok megsértését magánjogi úton is szankcionálhatóvá. Ugyanakkor a Törvénykönyv a közszereplőkre vonatkozó külön szabályozással a közügyek szabad vitatásának alapvető jogát is szolgálja, elősegíti a vélemény-nyilvánítás szabadsága és a sajtószabadság érvényesülését. Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlatában önálló alkotmányos jogként elismert szerződési szabadság szempontjából is alapvető jelentőséggel bír, hogy a jogkereső állampolgárok Magyarországon egy dogmatikailag kidolgozott, a legújabb gyakorlati igényekkel és a modern gazdasági-technológiai fejlődés eredményeivel számot vető diszpozitív jogi szabályozásra hagyatkozhatnak ezen joguk gyakorlása során.

A részletszabályok széles köréből az ombudsmani tevékenység szempontjából külön érdemes rámutatni a környezeti károk érvényesítését szolgáló, a környezetszennyező tevékenységhez veszélyes üzemi felelősséget rendelő rendelkezésekre, valamint a közösségeket, így különösen a nemzeti, etnikai, faji és vallási közösségeket bántó jogsérelmek esetén alkalmazható, az érintett közösség bármely tagja által érvényesíthető szankciókra vonatkozó szabályokra is.

Semmiképpen nem korlátozható ugyanakkor Vékás Lajos munkásságának ismertetése a Polgári Törvénykönyvhöz fűződő eredményeinek rögzítésére. A jelen méltatás keretei között eredményeinek, elismeréseinek részletes felsorolására nem, legfeljebb csupán nagyvonalú áttekintésére vállalkozhatunk.

Az állam- és jogtudományok doktora, tudományos kutató, a magyar jogtudomány eredményekben gazdag művelője. Munkái a magyar tudományos közösség elismerése mellett jelentékeny nemzetközi visszhangot is kaptak, és emellett a gyakorlati jogéletben is hatottak. Magánjogi problémák kezelésére irányuló megoldási javaslatai, a szabályokat értelmező megfogalmazásai gyakran a jogalkotásban és a bírói gyakorlatban is közvetlenül megjelentek, így nem egyszer akár szó szerinti átvételre kerültek felsőbb bírósági döntésekben is.

Sok egyéb mellett a régi és az új Polgári Törvénykönyv, valamint a Bécsi Vételi Egyezmény szövegének kommentátora, a szerződési rendszerek fejlődésének áttekintője, a polgári jog szinte minden részterülete mellett a kollíziós jog és a nemzetközi adásvétel témájában is publikált és sokat hivatkozott szerző.

A magyar és nemzetközi tudományos élet fontos résztvevője, tudományos társaságok tagja. 1995-től a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, 2014-től alelnöke. Számos nemzetközi jogtudományi társaság tagja. Egyetemi tanár, régi szakmai műhelyek munkájának folytatója és fenntartója, intézményalapító. 1984-től az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Polgári Jogi Tanszékének egyetemi tanára, évtizedeken keresztül tanszékvezetője. 1990 és 1993 között az ELTE rektora, több alkalommal rektorhelyettese. 1992 és 1997 között a Collegium Budapest alapító rektora. 1986 és 1987 között a heidelbergi egyetem vendégprofesszora, számos külföldi egyetem tiszteletbeli doktora. Tankönyvíró, a magyar öröklési jog általánosan használt és elismert tankönyvének szerzője, legújabban a szerződési jog általános részét áttekintő egyetemi tankönyv megalkotója. 1979-től aktív választottbíró a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara – illetve annak jogelődje – mellett szervezett Állandó Választottbírószágon.

Számos kitüntetés és díj birtokosa. A teljesség igénye nélkül említendő, hogy 2000-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje, 2008-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje a csillaggal kitüntetésekben részesült. Akadémiai Díjas és Széchenyi Díjas kutató; mestertanár; a Deák Ferenc Díj, a Szent-Györgyi Albert Díj, a Szilárd Leó Díj és a Prima Díj díjazottja. Részesült továbbá az

igazságügyi miniszter, a Kúria, a Magyar Ügyvédi Kamara és az ELTE által alapított különböző díjakban is.

Mindezek mellett említhető immár a Justitia Regnorum Fundamentum díj, amellyel az alapvető jogok biztosa Dr. Vékás Lajosnak az alapvető jogok védelméhez és érvényesüléséhez is messzemenően hozzájáruló munkásságát és eredményeit ismeri el.

Jelen díja mellé kívánunk Professzor Úrnak számos élvezetes hangversenyt a Doráti- és Solti-bérletek koncertjein, és szórakoztató teniszmérkőzéseket.

Budapest, 2018. június 29.